

Daens Vandaag

Tweemaandelijks tijdschrift van het Priester Daensfonds

XXVIII nr. 3, mei - juni 2004

Waarde lezers,
Beste daensisten en sympathisanten,

Een zee van zwarte leeuwen op geluw veld. Een massa vlaggen en kleurige ballonnen, muziek, zang en dans en duizenden Vlaamse mensen – jong en oud – in een feestelijke maar vastberaden sfeer. En vooraan de burgemeesters die het aandurfd en de nek uit te steken om de blijvende onwettelijkheid een halt toe te roepen. Vertegenwoordigers van ALLE VLAAMSE POLITIEKE PARTIJEN...

Hoeveel betogers er in Halle op 9 mei ll. juist geteld waren is bijzaak, we waren met zeer velen en dat deed iedereen, organisatoren en deelnemers, deugd.

Maar zoals een foto slechts een flits, een momentopname, weergeeft zonder vooraf of na, zo zal ook hier de toekomst uitwijzen of deze dag van Vlaamse eensgezindheid, beladen met beloften en klare afspraken, de uiteindelijke splitsing van de Vlaams-Brabantse kiesarrondissementen tot gevolg zal hebben.

“Gedaan met geven en toegeven” ... het was ooit een verkiezingslogan!

Met spanning kijk ik uit om na 13 juni een nieuwe foto te nemen...

Na de laatste opiniepeilingen wordt weer hetzelfde scenario als vroeger opgevoerd. Naar gelang er winst of verlies wordt voorspeld zijn de betreffende partijen zeer nederig of ongelovig met betrekking tot de betrouwbaarheid van de peilingen.

De bonte verzameling van daensistische kiezers en hun sympathisanten in verschillende politieke partijen belet niet dat ik er van overtuigd ben dat zij in eer en geweten zullen stemmen op MENSEN die het Vlaams sociale gedachtegoed der daensisten voorop dragen in hun vaandel en er ook in hun respectieve partij voor uitkomen.

Met deze wens neem ik tevens afscheid van de geachte lezers van *DAENS VANDAAG*, als voorzitter van het Priester Daensfonds. Als opvolger van de onvolprezen Luc Delafortrie heb ik sedert 1989 getracht het PDF, samen met een totaal vernieuwd en verjongd bestuur, naar nieuwe en onbetreden banen te leiden zonder de daensistische principes te verloochenen. Ik bedank met deze al mijn medebestuurders voor de kameraadschappelijke sfeer bij AL de vergaderingen en u, geachte lezer, voor uw sympathie en/of lidmaatschap bij onze vereniging.

Ik treed nu terug in de rangen als gewone piot en wens mijn opvolger Rob Librecht van harte veel succes bij de voorbereiding van het Daensjaar 2007 wanneer we het afsterven van priester Adolf Daens op passende wijze zullen vieren.

Mag ik tot slot u allen uitnodigen op onze jaarlijkse Daensdag die dit jaar doorgaat op 20 juni, een week na de verkiezingen! Verder in dit blad vindt u alle gedetailleerde informatie daaromtrent. Ik hoop u daar zeker te ontmoeten!

Herman Slagmulder

Daens Vandaag

Verantwoordelijke uitgever:

Herman Slagmulder
Boudewijnlaan 130, 9300 Aalst
☎ en 📠 053 / 77 68 53
e-post: herman.slagmulder@yucom.be

Hoofredactie:

Frans Van Campenhout
Loweidestraat 2, 1700 Dilbeek
☎ en 📠 02 / 567 94 98
fvcampenhout@planetinternet.be

Opmaak:

Erik D'Hondt
Wijlgstraat 35, 9320 Erembodegem
☎ en 📠 053 / 77 44 97
e-post: eriko@pandora.be

Kernredactie:

Peter Dauwe, Wouter De Bruyne,
Erik D'Hondt, Herman Slagmulder,
Frans Van Campenhout en Emiel Van
Schuylenbergh.

Coördinatie publiciteit:

Emiel Van Schuylenbergh

* * *

Priester Daensfonds

Sociaal-culturele vereniging aangesloten bij Vlaamse Culturele Koepel (VCK), Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) en Aalsterse Cultuurraad.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, 9300 Aalst

Correspondentie-adres:

Boudewijnlaan 130, 9300 Aalst
☎ en 📠 053 / 77 68 53
e-post: info@daens.org
webstek: www.daens.org

Raad van Bestuur:

Voorzitter: Herman Slagmulder
Ondervoorzitter: Willy De Turck
Secretaris: Luc Geeroms
Penningmeester
Emiel Van Schuylenbergh
Leden

Stephan Beeckman, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne, Lutgarde De Ridder, Erik D'Hondt, Luk D'Hondt, Peggy Ghekiere, Rob Librecht, Jozef Liebaut, Roel Temmerman, Frans Van Campenhout, Karel Van den Bossche, Walter Van Herreweghe en Ghis Willems.

Lidmaatschap :

Jaarlijkse bijdrage: 12,50 €
Scholieren en studenten: 6,25 €
Ereleden: 25,00 €
Beschermden leden: 50,00 €
Rekeningnr: 432 -5245521-01

* * *

Kaftontwerp: Vera Persoons

PRIESTER DAENS - STEUNFONDS VOOR HET DAENSHUIS

Het Priester Daensfonds zet zijn schouders onder zijn initiatief "Aalsters Wijkgezondheidscentrum Daenshuis" en opent een steunlijst. Hoe dan ook, er is een noodzakelijk startbudget nodig.

Stortingingen kunnen gebeuren op: 777 -5976881-11 van vzw Aalsters Wijkgezondheidscentrum "Daenshuis", Dr. De Moorstraat 104a, 9300 Aalst.

Dankzij de steun van milde gevers ontving het Daenshuis reeds de som van **10.077,50 euro (406.525,34 BEF)**, waarvoor onze oprechte dank.

ACW-Zuid-Oost-Vlaanderen, Aalst	70 €
Dauwe-Van Hese I., Aalst	25 €
Daelemans Augustin, Aalst	25 €
Van den Henda Vera, Gentbrugge	25 €
Slagmulder Herman, Aalst	25 €
Vlaamse Oud-Strijders, Aalst	148 €
Dom Modest Van Assche-komitee, Erembodegem	112 €
Mevr. Henderickx, Lede	25 €
Sonck Herwig, Denderleeuw	25 €
D'Hondt Wilfried, Ninove	50 €
Philips Jozef, Aalst	30 €
Elias-Van Cromphout, Aalst	25 €
€	
Wie vervolledigt de lijst ???	

Beschermden leden

Pieter Amerijckx, Gent
Stephan Beeckman, Aalst
Joost Ballegeer, Kortrijk
Jos Cnops, Erps-Kwerps
D.A.D.D., Aalst
Tony Derde, Aalst
Willy De Turck, Leuven
Luc D'Hondt, Erembodegem
Wilfried Dhondt, Ninove
Manfred Fabig, Kalmthout
Mark Gabriëls, Dilbeek
Wivina Pauwels, Aalst
Rob Librecht, Sint-Lievens-Houtem
Jerome Sallet, Aalst
Geert Sonck, Gent
Herwig Sonck, Denderleeuw
Stichting Emiel Van de Gucht, Sint-Lambrechts-
Woluwe
H. A. Van den Eeckhautfonds, Lede
Piet Van Eeckhaut, Gent

DAENSDAG 2004

ZONDAG 20 JUNI 2004

9 u.30 HULDE AAN HET DAENSMONUMENT op het Werfplein
Korte toespraak door Jozef Liebaut, bestuurder P.D.F.
Bloemenhulde

OPTOCHT naar Sint-Martinuskerk

10 u.00 EUCHARISTIEVIJERING in de Sint-Martinuskerk
Voorganger: Johan De Baere
Homilie door Johan Van den Eeckhout, aalmoezenier Belgische Para's
Muzikale omlijsting door "Canticorum Jubilo" o.l.v. Frederik Meireson
Organist: Kristiaan Van Ingelgem
Uitreiking gedachtenisprentje tijdens de offergang

11 u.00 ACADEMISCHE ZITTING in de Feestzaal van het Stadhuis
Welkomstwoord door Herman Slagmulder, voorzitter P.D.F. en
burgemeester Anny De Maght-Aelbrecht
Gast spreker: Roger Pauly, voorzitter Gezinsbond
Afscheid en welkom van voorzitters
Muzikale omlijsting door "Canticorum Jubilo"
Bindteksten: Lutgarde De Ridder

12 u.30 FEESTMAAL in het Theatercafé van C.C. "De Werf",
Molenstraat 51, 9300 Aalst (vierde verdieping met lift)

Menu:

Aperitief van het huis

Minestrone-soep

Kalfsgebraad met seizoengroenten
Rozemarijnsaus en aardappelkroketten

Passievruchtenbavarois

Koffie

Deelnameprijs: 20 euro

Kindermenu: 8 euro (kalfsgebraad, appelmoes en frieten)

Dranken NIET inbegrepen

Gelieve het bedrag over te schrijven op 432 - 5245521 - 01
t.n.v. Priester Daensfonds - 9300 Aalst - vóór 15 juni a.s.

EEN MUSEUM VOOR DAENS TE AALST

Een van de doelstellingen van het Priester Daensfonds is het ijveren voor de oprichting van een Daensmuseum te Aalst. Dit overtreft uiteraard ruimschoots de middelen waarover het Fonds kan beschikken, zodat het steeds de bedoeling geweest is hiertoe het Stadsbestuur van Aalst over de streep te trekken.

De stad Aalst beschikt reeds meer dan een eeuw over een eigen 'Stedelijk Museum'; een 'Daensmuseum' werd in 1978 opgericht, maar verdween als apart museum om op te gaan in het Stedelijk Museum, waar de bezoeker in contact kan komen met de figuur van Daens, in een aan hem gewijde tentoonstellingszaal.

In deze tekst willen we in vogelvlucht de geschiedenis van het museum te Aalst vertellen, de toekomstplannen ervan schetsen, en de plaats van Daens hierin duiden.

KORTE HISTORIEK VAN HET STEDELIJK MUSEUM TE AALST

Eerst het verleden. Eind 1901 beslist het Stadsbestuur van Aalst een Oudheidkundig Museum in te richten, waarvoor de kapel van het voormalige hospitaal ter beschikking wordt gesteld. Inrichting en bestuur vertrouwt men toe aan een 'Commission administrative du Musée communal de la ville d'Alost'. Tijdens de eerste vergadering van deze commissie pleit voorzitter Jean Moens, advocaat en amateur-archeoloog uit Lede, ervoor een tweeledig doel na te streven: het verzamelen van historische voorwerpen en het inrichten van een Oudheid- en Geschiedkundige Kring voor de wetenschappelijke studie. Dit voorstel wordt na enige aarzeling aanvaard, en al snel neemt deze Kring de werking en het beheer van de commissie over. Doelgebied is het volledige voormalige Land van Aalst of Rijks-Vlaanderen, in het Ancien Régime grosso modo het gebied tussen Schelde en Dender. De statuten van de 'Oudheidkundige Kring van de Stad en het voormalige Land van Aalst' worden goedgekeurd in 1903. Hierin lezen we dat 'het doel van den oudheidkundigen Kring is: de bestanddeelen eener bibliotheek verzamelen, een openbaar museum stichten te Aalst en onuitgegeven documenten, bijzonderlijk over de geschiedenis der steden en gemeenten van het arrondissement, in het licht geven'.

Tot begin 1914 blijft de Kring erg actief en legt de

basis van de museumcollectie door het aankopen en verkrijgen door schenking van talrijke archeologische relictten en (kunst-)historische voorwerpen. Tevens wordt een bibliotheek aangelegd, die zich nu grotendeels in het Stadsarchief bevindt. Hieronder bevinden zich o.a. een reeks originele drukken van Dirk Martens. Ook is de Kring actief door het uitgeven van 1904 tot 1914 van de 'Annalen', waarin geschiedkundige bijdragen van de hand van de leden verschijnen.

In juli 1906 wordt het museum voor een eerste maal opengesteld voor het publiek, slechts voor één dag ter gelegenheid van de kermisfeesten. Dit wordt de volgende jaren herhaald.

Eind 1911 verlaat men de lokalen van het Oud-Hospitaal, om een nieuwe huisvesting te vinden in het centraal gelegen historische Oud-Schepenhuis (Belfort). Bij de nieuwe opstelling van de verzameling wordt grote aandacht besteed aan het educatieve aspect, met aandacht voor een goede beschrijving van de chronologisch-geordende objecten. Vanaf 23 maart 1913 wordt het museum wekelijks opengesteld voor het publiek: elke zondag van 10 tot 13 uur.

Opstelling Dagstarisword, Belfort, met Stadsbestuur de werking van het museum op zich. De uitbouw van de verzamelingen gebeurt nu echter niet zo expansief meer en de aandacht wordt meer gericht op de presentatie van de verzameling, eerder dan op studie of uitbreiding van de collectie. Wel koopt het Stadsbestuur in de loop der jaren een aanzienlijke

reeks schilderijen aan, ter verfraaiing van de eigen gebouwen, en net voor WO II zelfs met de uitdrukkelijke bedoeling een museum voor schone kunsten in te richten.

In 1959-1965 wordt het gebouwencomplex Oud-Hospitaal grondig gerestaureerd en men besluit er het Stedelijk Museum opnieuw in onder te brengen. Waar tot 1911 enkel de kapel werd ingenomen, gaat het museum nu het volledige kloosterpand vullen. Het oudheidkundig 'Museum Oud-Hospitaal' wordt aangevuld met historische, heemkundige en kunsthistorische voorwerpen; een druk tentoonstellingsprogramma van klassieke en meer hedendaagse kunst wordt uitgebouwd.

Verschillende nieuwe initiatieven worden nu ontplooid in de loop der jaren, die elk tot de inrichting van gloednieuwe musea hadden kunnen leiden.

In 1976 verkrijgt het stadsbestuur een legaat van vijf schilderijen van de Aalsterse landschapsschilder Valerius De Saedeleer. Deze collectie wordt nog verder uitgebreid door aankoop en schenking en gaat een belangrijk onderdeel van de museumcollectie uitmaken.

Vanaf het Dirk Martensjaar in 1973 verzamelt het Dirk Martenscomité een aan het Stadsbestuur verbonden vzw, een reeks oude drukpersen e.a. drukkersmateriaal, met de bedoeling een drukkerijmuseum in te richten. Slechts enkele persen vinden een plaatsje in de vaste opstelling van het museum. In de jaren '80 worden wel plannen gemaakt om hiertoe een industrieel-archeologisch pand in te richten. Het blijft bij de plannen.

In maart 1978 wordt het 'Daensmuseum en Archief van de Vlaamse Sociale Strijd vzw' opgericht, op dat ogenblik zonder eigen verzameling of vaste huisvesting. Conservator/archivaris Reinoud D'Haese ziet het als zijn belangrijkste taak zo veel mogelijk voorwerpen, handschriften, archivalia en studies te verzamelen rond de Daensistische Beweging en de Vlaamse sociale strijd. In deze eerste fase van het 'D.A.V.S.' speelde het Priester Daensfonds een belangrijke rol als intermediair, door zijn goede contacten met de daensistische wereld. Zo vormt de verzameling van toenmalig voorzitter Luc Delafortrie, kleinzoon van Pieter Daens, de evidente kern van de collectie. In september 1982 wordt de tweede verdieping van het Belfort/Oud-Schepenhuis ingenomen. Een fraaie museumopstelling is er te bezichtigen, met aandacht voor educatieve begeleiding, en een gedegen archief- en documentatiewerking. Een bibliotheek, krantenverzameling en fototheek worden uitgebouwd, en verscheidene tentoonstellingen worden georganiseerd. Wanneer het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen in

1981, naar aanleiding van de herdenkingsactiviteiten 150 jaar België, het 'Museum van de Vlaamse sociale strijd' opricht, is het D.A.V.S., samen met het AMSAB (Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging) en het KADOC (Katholiek Documentatie- en Onderzoekcentrum) bij de stichtende leden, later gevolgd door het Liberaal Archief en het ADVN (Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams Nationalisme). Dit provinciale museum opsteert voor het organiseren van tijdelijke tentoonstellingen door de meewerkende archieven, en niet voor de uitbouw van een eigen permanente museumopstelling. De eerste tentoonstelling in dit kader wordt de door het D.A.V.S. uitgewerkte 'De Daensistische Beweging', die zowel te Gent als te Aalst te zien is, en een gedegen, historisch verantwoord overzicht van de ontstaansgeschiedenis, ontwikkeling en gevolgen van het Daensisme toont. Ook de tentoonstelling met publicatie 'Redt & Helpt U Zelfen & Elkander, of hoe de Daensistische Beweging de sociale problemen bestreed' werd in dit kader georganiseerd.

Wanneer midden de jaren '90 het Belfort grondig gerenoveerd wordt, verhuizen de archief-collecties naar het Stadsarchief (apart fonds) en de museale verzamelingen vinden onderdak in het Stedelijk Museum. Na eerst opgeslagen te zijn in de reserve, wordt later, door middel van tijdelijke tentoonstellingen ('Daens in de Gazet', 'Daens en de film') en de inrichting van een 'voorlopige' Daens-zaal, de geschiedenis van de Daensistische Beweging opgenomen in de basiscollectie van het Stedelijk Museum.

In 2001 wordt de vzw omgevormd tot 'Documentatiecentrum en Archief voor Daensisme en de Hedendaagse Geschiedenis van de Denderstreek', wat een ruimer onderzoeks- en verzamelgebied impliceert. De volledige aandacht komt te liggen op de archief- en studiefunctie; de museumfunctie wordt volledig overgedragen aan het Stedelijk Museum.

Het streven tot inrichting van een Boonmuseum wordt na het overlijden van de schrijver in 1979 door het Boongenootschap opgenomen in de statuten. Maar zoals de oprichting van het Jan de Lichte-beeld van Roel D'Haese op de Grote Markt van Aalst als eerbetoon aan Boon er niet komt, blijft het ook hier lang wachten. Belangrijkste argument is – zoals steeds – de moeilijke financiële toestand die de inrichting van een volledig nieuw, hedendaags museum weinig kans geeft. Een eerste stap wordt wel gezet in 1989, wanneer bij het herdenken van Boons overlijden 10 jaar ervoor, een uitgebreid programma wordt opgezet. De tentoonstelling 'Louis Paul Boon, acht literaire werken gevisualiseerd' reist, na eerst in het nieuwe Cultureel Centrum De Werf getoond te zijn, zowat heel Vlaanderen en een deel van Nederland af.

In 1993 wordt een substantiële verzameling plastisch werk van Louis Paul Boon aangekocht, met de bedoeling een heus Boonmuseum uit te bouwen. Het Stadsarchief verzamelt dan reeds jarenlang materiaal van Boon (boeken, manuscripten, foto's, e.d.), en blijft dit doen.

De grootse herdenkingstentoonstelling uit 1999 'Fabrieksstad Aalst. Onder de giftige rook van Chipka', opgezet in samenwerking met het LP Boonstudiecentrum Antwerpen, omvat een uitgebreid parcours doorheen het Belfort, het Oud-Hospitaal en het Cultureel Centrum De Werf. Ook aan de industriële ontwikkeling van Aalst en de hiermee samenhan-

de werkgroep Carnavalexpo (d.w.z. door de Aalsterse carnavalwereld). Een levendige, speelse vormgeving, gecombineerd met een gedegen historische duiding speelt volkomen in op de geest van het Aalsterse carnavalgebeuren.

BOUWPLANNEN VOOR HET STEDELIJK MUSEUM

Zoals uit het verhaal tot nu toe blijkt, is er nooit gebrek geweest aan museale initiatieven te Aalst. De bestaande infrastructuur bleek echter steeds sterk determinerend voor de uiteindelijke invulling ervan.

gende sociale problematiek en het Daensisme wordt aandacht besteed.

Zoals voor Daens wordt ook een 'voorlopige' Boonzaal in het Oud-Hospitaal ingericht, in afwachting van de definitieve totaal-herinrichting van het museum.

Vanaf begin jaren '90 organiseert het stadsbestuur de biënnale 'Papier. Beeld & Basis' rond hedendaagse kunst op/met papier. Regelmatig wordt werk aangekocht, zodat men beschikt over een representatieve, internationaal-georiënteerde verzameling.

Tenslotte is er nog de reeds jarenlange wens te Aalst een heus Carnavalmuseum in te richten. Na een poging eind jaren '80 op de zolders van het Oud-Hospitaal, die wegens de moeilijke toegankelijkheid geen lang leven beschoren is, voegt deze wens zich opnieuw voor enkele jaren bij de overige 'imaginaire Aalsterse musea'.

In 2002 wordt een 'Carnavalzaal' geopend in de gerenoveerde museumzalen (eerste verdieping). De uitwerking gebeurt door een externe vormgever en

Plaatsgebrek en een dringende, grondige totaal-renovatie van het Oud-Hospitaal beperken tot vandaag de volledige uitwerking van alle nieuwe ideeën.

Na de verhuizing van de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten uit een deel van het Oud-Hospitaal-complex einde 1994, komen ook de vroegere ziekenzalen en bijgebouwen vrij voor gebruik door het Stedelijk Museum. Een algehele herschikking van de collecties, de ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen, de reserves en de technische ruimtes, burelen en onthaalruimtes dringt zich op. De toestand van het gebouw maakt echter een voorafgaandelijke, grondige renovatie en aanpassing van de gebouwen noodzakelijk. Tot begin 1998 zijn enkele van deze oude ziekenzalen in gebruik voor een voorlopige opstelling van de Boon- en Daenscollectie, en voor de tentoonstellingen 'Daens in de Film' en 'Fabrieksstad Aalst. L. P. Boon (1999)'.

In 1999 wordt de eerste fase van een ambitieus bouwprogramma aangevat, waarbij de vroegere ziekenza-

len gerestaureerd en vernieuwd worden. Hierdoor ontstaat eindelijk de ruimte voor een functionele onthaalruimte, zalen voor tijdelijke tentoonstellingen met eigen toegangspartij, voldoende ruimte voor de –voorlopige- opstelling van de collecties rond priester Daens, Louis Paul Boon en Carnaval, een nieuw sanitair blok en een lift. Hierbij zorgt stadsarchitecte Hilde Eylenbosch voor een verantwoorde restauratie van de historische gebouwen, met aanbreng van subtiele hedendaagse accenten. De in 1993 wegens bouwvalligheid afgebroken verdieping van de derde ziekenzaal (Oude Vismarkt) wordt opnieuw opgebouwd, nu steunend op nieuwe kolommen. Op 10 september 2000 wordt deze eerste fase plechtig in gebruik genomen.

Fase 2, gestart in 2002, omvat de reserves, technische ruimtes (atelier voor kleine restauraties en conservatie, inlijstingen en fotografie), ruimte voor publiekswerking, en administratieve ruimtes (burelen, bibliotheek, vergaderzaal) en wordt eind 2003 in gebruik genomen.

Fase 3 tenslotte omvat het als monument geklasseerde klooster en kapel, en hiervan wordt het restauratiedossier nu in samenspraak met de diensten van Monumenten & Landschappen voorbereid en uitgewerkt.

NAAR EEN NIEUW MUSEUM VOOR AALST

Te Aalst is de erfgoedsector momenteel volop in beweging. Het stadsarchief huist er reeds enkele jaren in een gloednieuw, modern-uitgerust gebouw. Het stedelijk museum, net ernaast gehuisvest in het Oud-Hospitaal van Aalst, wordt nu volledig herdacht en geheroriënteerd tot een modern, hedendaags mu-

seum met veel aandacht voor educatieve werking en publieksparticipatie. Dit is een complex proces, met oog voor inspraak en expertise, waarbij tevens het bouwtechnische dossier van de restauratie van het gebouw een belangrijk rol speelt. Er wordt afgestapt van het als verouderd beschouwde concept van verschillende kleinere musea in één gebouw (Boon, Daens, carnaval, archeologie, ...), om plaats te ruimen voor één dynamisch, sterk publieksgericht verhaal, opgebouwd rond enkele belangrijke aandachtspunten.

Tevens werd de vzw ‘Daensmuseum en Archief van de Vlaamse Sociale Strijd’ omgevormd tot ‘Documentatiecentrum en Archief voor Daensisme en Hedendaagse Geschiedenis van de Denderstreek’, met de bedoeling in de regio een sterk dynamiserende rol te spelen op het vlak van de archivering en geschiedschrijving van de sociale en economische geschiedenis.

Eind 2001 wordt in het kader van het nieuwe museumdecreet een erkenningsdossier ingediend bij de Vlaamse Gemeenschap. De aanvraag tot erkenning van het Stedelijk Museum Aalst als regionaal museum wordt niet aanvaard wegens te prematuur. De vooropgestelde doelstellingen in de beleidsnota zijn nog onvoldoende verwezenlijkt, en het renovatiedossier van het Oud-Hospitaalcomplex is nog niet ver genoeg gevorderd.

Medio 2002 wordt een stuurgroep samengesteld om de heroriëntering en herinrichting van het museum te begeleiden. Deze stuurgroep, bestaande uit stads-personeel Aalst (museum, archief, cultuurbeleidscoördinator, directeur cultuur, stadsarchitect), de schepenen van Cultuur, Aalsterse én externe specialisten

(museumconsulent Oost-Vlaanderen, lokale historici, vormgevers, erfgoedwerkers, onderwijzers) dient een vernieuwend, dynamisch museumconcept uit te werken.

Om tot een meer dynamische aanpak en geïntegreerde verzameling te komen, dringen rationalisatie en aanpassing zich op, zowel inhoudelijk als vormelijk. Naar de toekomst toe wil het museum zich profileren als regionaal museum, in samenwerking met

niet gericht op het maken van winst, die de materiële getuigenissen van de mensen en hun omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen’.

Bovendien wil het Stedelijk Museum Aalst zijn maatschappelijke opdracht in stad en regio actief invullen. In het stedelijke en regionale weefsel vervult het museum immers zowel een historisch-verklarende

Daenszaal in Oud-Hospitaal voor de verbouwing

verschillende actoren uit het brede culturele veld. Tot op heden is deze uitwerking nog steeds niet ten volle gerealiseerd. Dit heeft uiteraard te maken met het hele transformatieproces van een ‘klassiek’ stadsmuseum naar een meer moderne visie, maar ook – en dwingender – met een ambitieus bouwprogramma dat enkele jaren geleden werd opgestart om het hele ‘Oud-Hospitaal-complex’ grondig te renoveren en restaureren, en dat nog enkele jaren zal vergen om zich te finaliseren.

Een eerste voorstel tot conceptnota werd uitgewerkt. Hierbij wordt ruime aandacht besteed aan het voor een breed publiek zichtbaar maken, het toegankelijk maken van de betekenissen van het cultureel erfgoed voor de gemeenschap en het voortdurend actualiseren van deze betekenissen (erfgoeddecreet). Ook de lokale en regionale samenwerkingsverbanden zullen hier van primordiaal belang blijken.

Het Stedelijk Museum Aalst onderschrijft ten volle de museumdefinitie zoals opgesteld door de International Council of Museums : ‘een museum is een permanente instelling in dienst van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek,

als een dynamiserende rol. Het collectieve geheugen van stad en regio ligt immers ingebed in het cultureel erfgoed. Concreet betekent dit dat Stadsarchief en Stedelijk Museum samen een niet te onderschatten rol spelen in het bewaren en verklaren van wat de identiteit uitmaakt van de inwoners van groot-Aalst. Het museum maakt door middel van objecten, documenten, getuigenissen, audiovisueel materiaal, enz... de diverse aspecten van het maatschappelijke en culturele leven zichtbaar. Hierdoor worden de inwoners geïnformeerd over hun wortels en identiteit, waarbij echter steeds een kritische ingesteldheid en een veelheid aan mogelijke interpretaties voorop staat. Vooral wordt ook aansluiting gezocht bij de leefwereld van vandaag, als startpunt voor open, kritische excursie in verschillende aspecten van het collectieve geheugen. Is het uitgangspunt van het Stedelijk Museum Aalst het vertellen van het verhaal van stad en regio, toch worden ook voldoende ‘boven-regionale’ aspecten belicht, waardoor de inhoud een ruimere, meer universele betekenis krijgt. Zo zijn er verschillende deelaspecten die een ruim publiek van buiten de regio zeker kunnen aanspreken. Belangrijk is dat al deze aspecten integraal deel uitmaken van het volledige

verhaal, dat ze een onlosmakelijke eenheid vormen. Bovendien dient het museum voor stad en regio ook te werken als een katalysator op verschillende terreinen : door middel van synergieën en samenwerkingsverbanden ontstaat een nieuwe dynamiek, die het zuiver lokale aspect overstijgt.

Wat is de plaats van een stedelijk museum in het hedendaagse stadsweefsel, wat is de relevantie ervan voor de hele regio, en voor een ruimer publiek, en wat zijn de verschillende terreinen waarop een werking dient/kan ontplooid worden?

Vertrekpunt is en blijft de bestaande collectie, maar er dient vooral een duidelijk en klaar verhaal verteld te worden. Hierbij dienen zowel de specifieke eigenheid van stad en regio, als meer universele elementen benadrukt te worden. Een evenwicht dient gezocht tussen een objectieve geschiedschrijving (feiten, objecten) en de subjectieve ervaringen, zowel van verteller als bezoeker. Uiteraard is hier ook de maatschappelijke opdracht van het museum in stad en regio van belang: reflectie, inspelen op de actualiteit, standpunten innemen, debatcultuur, en informatiespreiding. Het ontsluiten en duiden van erfgoed van stad en regio, zowel materieel als immaterieel, en zowel binnen de muren van museum en collectie als er buiten, is van primordiaal belang.

Belangrijk is een soort ‘oriëntatiepunt’ aan het begin van het museumbezoek (eerste zaal na de balie), waar aangeduid wordt wat de bezoeker kan verwachten van het museumbezoek, maar waar tevens dieper en ruimer kan ingegaan worden op de verschillende aangeraakte thema’s. Als het ware een soort foyer-documentatieruimte, met boeken en tijdschriften,

ruime info, internettoegang, met plaats en ruimte om in te spelen op actuele thema’s, zowel van lokaal als nationaal/internationaal belang. Dit dient sterk drempelverlagend te werken, en een uitbreiding van het doelpubliek tot gevolg te hebben.

Hiernaast wordt gedacht aan een soort ‘receptieve ruimte’, waar vlot kan ingespeeld worden op wat leeft in stad & regio (officieel, verenigingsleven, ...): voordrachten, lezingen, infovergaderingen, concertjes, enz... De kapel (gelegen naast de eerste zaal) lijkt daar voor aangewezen.

Zoals u merkt is er nog behoorlijk wat werk voor de boeg vooraleer we kunnen spreken van een vernieuwd, hedendaags museum te Aalst. Dat de figuur van Daens, gezien diens evidente uitstraling, hierbij een belangrijke rol blijft spelen, spreekt uiteraard vanzelf. De concrete uitwerking van dit alles blijft een uitdaging voor de toekomst.

Luc Geeroms, conservator

DOCUMENTATIECENTRUM EN ARCHIEF VOOR DAENSISME EN HEDENDAAGSE GESCHIEDENIS VAN DE DENDERSTREEK (D.A.D.D. vzw)

Eén van de belangrijkste elementen in de omschakeling van D.A.V.S. naar D.A.D.D. vzw was de uitbreiding van de werking, zowel geografisch (als het ware van Aalst naar arrondissement Aalst) als inhoudelijk (van Daensisme en Vlaamse sociale strijd naar hedendaagse geschiedenis – waarin o.a. het Daensisme omvat zit).

Huidige opstelling van de Daenszaal in het Stedelijk Museum

Een voorname plaats binnen de vernieuwde werking nemen de bedrijfsarchieven in. Van een aantal van de recentelijk failliet gegane economisch belangrijke bedrijven wordt het bedrijfsarchief na positieve contacten met curatoren en privé-personen bewaard in het D.A.D.D. vzw. Zo werden o.a. het bedrijfsarchief van Bonneterie Bosteels-De Smeth – beter gekend als Du Parc – en het archief van leerlooierij Schotte, aangevuld met een gedeelte van het familiale archief Schotte (vooral i.v.m. het kasteel Regelsbrugge) verworven.

Van elementair belang bij het voeren van een actieve acquisitiepolitiek gericht op bedrijfsarchieven zijn de contacten met curatoren. Thans worden curatoren gecontacteerd nadat het documentatiecentrum bijvoorbeeld via de pers op de hoogte gesteld wordt van faillissementen van mogelijk interessante bedrijven. Men zou er uiteindelijk moeten toe komen dat curatoren de weg weten te vinden naar het D.A.D.D. vzw, echter niet op zo'n manier dat het beschouwd wordt als een goedkope manier om van hun "oud papier" af te raken. Er moet wel degelijk een voorafgaandelijke selectie gebeuren vooraleer het bedrijfsarchief opgenomen wordt in de depots van het Stadsarchief Aalst (waar het D.A.D.D. in gevestigd is).

Grotere archiefinstellingen die reeds heel wat ervaring hebben met bedrijfsarchieven hebben hun acquisitiepolitiek zo ingesteld dat er enkel representatieve bedrijven verworven worden. Men tracht als het ware een dwarsdoorsnede samen te stellen van de economische wereld van zijn stad of regio. Aangezien het D.A.D.D. pas recentelijk gestart is met het verwerven van dergelijke archieven, wordt de noodzaak nog niet gevoeld om nu reeds dergelijke politiek te voeren. Wel wordt steeds nagegaan wat de wetenschappelijke waarde van een mogelijke nieuwe aanwinst is.

Qua publiekswerking wordt momenteel gewerkt aan de digitalisatie van de krantencollectie van het D.A.D.D. vzw. De vooral 19de-eeuwse lokale kranten vormen een schat aan informatie die onder andere wegens raadpleegmogelijkheden relatief weinig gebruikt wordt. De omzetting van microfilm naar digitale versie raadpleegbaar via terminals oa in de leeszaal van het Stadsarchief moet hier verandering in brengen. Uitgebreide zoekmogelijkheden brengen de geïnteresseerde meteen naar de gezochte informatie. Dit zal een gigantisch verschil betekenen met de moeizaam te raadplegen microfilms, alleen al doordat de onderzoeker rechtstreeks naar de krant én datum van zijn of haar keuze zal gebracht worden. In een verdere fase zijn tevens een aantal terminals voorzien in het nieuw uit te bouwen Oriëntatiepunt in het Stedelijk Museum, van waarop men eveneens de krantencollectie zou kunnen consulteren. Op deze manier kan een ietwat ander publiek bereikt worden

en kunnen bezoekers van de ene kant van de Oude Vismarkt naar de andere doorverwezen worden.

De dagelijkse werking van het D.A.D.D. wordt onder andere gekenmerkt door vragen van studenten en onderzoekers naar allerhande informatie. Deze worden steeds zo snel en zorgvuldig mogelijk behandeld. Zo werden recentelijk een aantal studenten geholpen die – vertrekkend van de film "Daens" – informatie zochten rond priester Adolf Daens en het Daensisme.

De bibliotheek van het D.A.D.D. wordt steeds opnieuw uitgebreid met allerhande historische en wetenschappelijke publicaties. Abonnementen op een uitgebreid gamma aan tijdschriften laten de collectie gestaag aangroeien en de overschakeling naar Vubis-SMART (het bibliotheeksysteem eveneens gebruikt door de Stedelijke Openbare Bibliotheek) zou binnen afzienbare termijn een vlottere toegang moeten bieden tot zowel boeken als tijdschriften.

Belangrijke aanwinsten wat archiefmateriaal betreft zijn onder andere de aankoop van de eind jaren '70 in bruikleen gegeven collectie Delafortrie. Deze collectie omvat het privé-archief van onder andere Pieter Daens en diverse archiefstukken van priester Adolf Daens. Met de hulp van de subsidiëring van de Vlaamse Gemeenschap kon de toekomst van de collectie binnen het D.A.D.D. verzekerd blijven en het is op basis van deze collectie dat het digitalisatieproject van het krantenbestand van 'De Werkman' en 'Het Land van Aelst' wordt uitgevoerd. In dit kader werd ook de voor Aalst en het Daensisme zeer interessante krantenverzameling van 'De Denderbode', een sterk anti-Daensgezinde krant, verworven. Recent werd nog een belangrijk archiefonds rond Hector Plancquaert uit privébezit aangekocht.

Jeroen Meert, wetenschappelijk medewerker

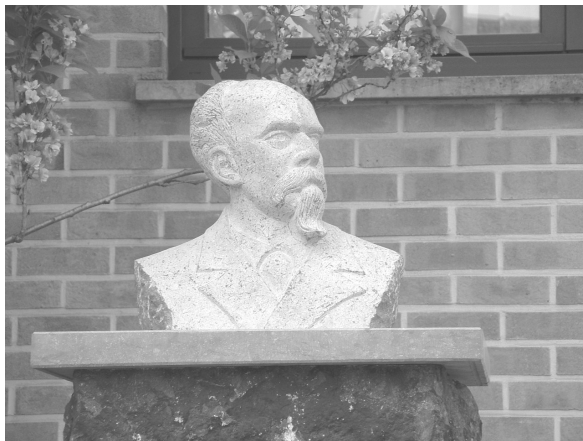

Aloïs De Backer-hulde

Geslaagde en druk bijgewoonde Aloïs De Backer-hulde in Lebeke-Haaltert, op zondag 2 mei

Toen Aloïs De Backer op 25 mei 1904 onverwacht overleed, daags voor zijn zesenvestigste verjaardag, was hij reeds een legende geworden waarvan de invloed meer dan een halve eeuw aanwijsbaar blijft in de geschiedenis van de Denderstreek.

Toen hij op 28 mei begraven werd, werden er aan zijn graf niet minder dan zes lijkreden uitgesproken, die een beeld geven van de vele werken waarvoor hij zich had ingezet. Leopold Beun uit Brussel sprak namens de Brusselse Vlamingen die in De Backer een steun hadden gevonden in hun strijd tegen de verfransing. Norbert Van der Speeten sprak namens de middenstand en Frans De Muyter namens de boeren. Een naamgenoot De Backer, blijkbaar geen directe familie, prees hem voor zijn inzet voor het volksonderwijs. Désiré Boriau sprak namens de Jonge Wacht van Denderleeuw. En tenslotte werd

ook herinnerd aan zijn jarenlange inzet in de Christene Volkspartij van priester Daens. Voor de vele aanwezigen was het duidelijk dat De Backer gestorven was omdat hij zich honderd procent en onverpoosd ingezet had voor de sociale strijd en zichzelf niet gespaard had. Hij was een martelaar die een oude vader achterliet en een jonge vrouw met acht kleine kinderen.

Om hun dankbaarheid te tonen werd reeds het volgende jaar, in april 1905, een groots grafmonument opgericht dat er nu nog staat en dat volledig betaald werd met de kleine giften van duizenden aanhangers en bewonderaars. In 1924 werd hij op een grootse wijze herdacht, met onder meer een cantate die speciaal voor die gelegenheid was geschreven en gecomponeerd. En een straat in Denderhoutem kreeg zijn naam.

De liefde voor De Backer werd op vrouw en kinderen

overgedragen. Toen zijn vrouw die hem zesendertig jaar overleefd heeft, in Anderlecht woonde, kreeg ze geregeld bezoek van mensen uit de Denderstreek. En ook met de dochter Elmire, die onderwijzeres was in Anderlecht en later in een rusthuis in Sint-Ulriks-Kapelle verbleef, bleef het contact bewaard.

Tijdens het interbellum stond de dorpspolitiek in de Denderstreek tussen Ninove en Aalst grotendeels in het teken van De Backer, ofschoon hij toen al twee decennia dood was. Jonge mannen en vrouwen, die hem niet persoonlijk gekend hadden, spiegelden zich aan zijn ideaal en zijn strijd, en zetten zich in voor sociale rechtvaardigheid en Vlaamse gelijkgerechtigheid. In heel wat huizen hing zijn foto aan de muur of stond hij op een ereplaats op de schouw. Bij verkiezingen tooiden meisjes en jonge vrouwen zich met een groene sjaal, een groene blouse of jurk om duidelijk hun politieke kleur te tonen en op bijeenkomsten werd uit volle borst het Lied van de Groene Strik gezongen.

Honderd jaar na zijn dood, wordt de man gehuldigd met een borstbeeld.

De naam van Aloïs De Backer is onafscheidelijk verbonden met de Daensistische Beweging.

De film van Stijn Coninx heeft priester Daens in brede kringen bekend gemaakt. Daens wordt nu algemeen gezien als een sociaal priester die op zijn tijd vooruit was en die de weg heeft gebaad voor heel wat politieke en sociale ideeën die nu algemeen aanvaard zijn. Maar door de aandacht nagenoeg uitsluitend op priester Daens te concentreren, gaf Coninx de indruk dat Daens het begin- en eindpunt is van de Daensistische Beweging. Belangrijke figuren als Hector Planquaert en Aloïs De Backer komen in de film nauwelijks voor. Nochtans hebben zij een even belangrijke rol gespeeld in de beweging als priester Daens.

Toen Daens in 1893 op vraag van zijn broer Pieter bij de pas opgerichte Christene Volkspartij aansloot, was er al een lange weg afgelegd en was een klimaat geschapen waarin de Christene Volkspartij kon ontstaan en groeien. Sociaal-progressieve mannen als Jan Baptist Van Langenhaeke, drukker Pieter Daens, Frans Sterck, Victor Soens en Aloïs De Backer waren al jaren voor 1893 actief in de sociale en Vlaamse strijd. Ze hebben een bewustwordingsproces op gang gebracht, onder meer via het progressieve weekblad Klokke Roeland. Gemakshalve werden ze daarom later de 'roelanders' genoemd. De Backer heeft in die voorbereidende fase een cruciale rol gespeeld.

Het is dan ook niet te verwonderen dat hij april 1893 behoorde tot de stichters van de Christene Volkspartij in Okegem. En dat hij bij de parlementsverkiezingen van 1894 tweede stond op de daensistische lijst, na priester Daens.

Het succes van de Christene Volkspartij in 1894 waarbij Daens tot volksvertegenwoordiger werd verkozen, kan niet alleen verklaard worden door de stemmen van de arbeiders uit Aalst en omgeving. Ook de boeren, middenstanders en dorpsintellectuelen hebben hun stem gegeven aan de Christene Volkspartij. En het was De Backer die die mensen voor de partij heeft weten te winnen. De daensistische partij was immers veel meer dan een arbeiderspartij, een concurrent en christelijke variant van de socialistische partij. Ze richtte zich tot alle lagen van de bevolking.

De boeren hadden het evenals de arbeiders vaak erg moeilijk. Er waren jaren na elkaar misoogsten geweest. Om de ergste nood op te vangen, liet de regering massaal goedkoop graan uit Amerika invoeren en andere voedingsgewassen uit naburige landen. Op zich een goede maatregel. Maar de Vlaamse boeren konden met hun kleinschalige landbouwmethodes niet concurreren en geraakten hun producten moeilijk kwijt. De Backer was geloofwaardig voor die mensen. Als boerenzoon had hij jarenlang met zijn ouders op het veld gewerkt. Hij sprak hun taal, kende hun noden en problemen. Hij organiseerde een veeverzekering. Want als zo'n kleine boer een koe of paard verloor, was dat een ramp. Hij verloor een stuk van zijn inkomen; zonder paard kon hij zijn akker niet meer fatsoenlijk bewerken en hij had niet het geld om een ander dier te kopen. De boeren verzekerden zich door een kleine bijdrage en als ze in problemen kwamen, kregen ze financiële steun, zodat ze binnen de kortste tijd een ander dier konden aanschaffen. De huisnijverheid en middenstand leden erg onder de opkomende fabrieken. De grondstoffen waren te duur. De Backer kocht producten aan in grote hoeveelheden, wat goedkoper was. En de arbeiders kregen hun grondstoffen tegen inkooprijks. Hij stichtte de samenwerkende vereniging De Verenigde Wevers, de Melkerij Sint-Paul en een vakbond voor handschoenmaaksters.

In ieder dorp had men een handvol jongens die de gelegenheid hadden gekregen om nog enkele jaren voort te studeren. Ze konden lezen en schrijven en waren vaak de initiatiefnemers en promotors van het culturele leven in hun dorp. Ze voerden het woord bij belangrijke gebeurtenissen in hun dorp of schreven de toespraken voor burgemeester en prominenten. De dorpsonderwijzers speelden daarbij een grote rol. Ze hadden tot achttien, negentien jaar gestudeerd en hadden via hun leerlingen ook invloed op de ouders. Ook onder die intellectuelen voelde De Backer zich thuis, want hij had gestudeerd. Niet aan een universiteit zoals de rijkeluiszootjes voor wie studeren ook samenging met veel plezier maken en die zich vaak beter voelden dan het gewone volk. Een jaartje meer of minder aan de universiteit was niet direct een probleem, vader betaalde wel. Voor gewone jongens was voortstuderen hard werken. Eén mislukking

en het was gedaan met schoollopen. De Backer heeft die harde studietijd gekend. Hij heeft zich door zelfstudie voorbereid en via de Centrale Examencommissie heeft hij het diploma behaald van landmeter, kandidaat-notaris en later van doctor in de rechten.

Na 1894 hielp De Backer mee aan de uitbouw van de Christene Volkspartij in Antwerpen en Brussel, steunde hij Hector Plancquaert om een Christene Volkspartij op te richten in Oostende. Naarmate hij zijn politieke en sociale activiteiten uitbreidde, betrok hij ook de noden van de arbeiders in zijn sociale campagne. Hij zette zich in voor de steenbakkers in Anderlecht, de hopboeren in de streek van Asse en de seizoenarbeiders uit Oost- en West-Vlaanderen.

Hij begreep heel vroeg het belang van een katholieke, Vlaamse en democratische pers, waarmee hij zijn ideeën kon verspreiden. Hij werkte mee aan diverse tijdschriften. Maar het was toch vooral in het weekblad Klokke Roeland dat hij schreef over sociale en juridische vraagstukken, oplossingen voorstelde voor regionale problemen en hervormingen op landbouwgebied.

In 1900 werd hij in Aalst tot volksvertegenwoordiger verkozen en dat gaf een nieuw impuls aan de Daensistische Beweging.

De hoge verwachtingen die in 1894 ontstaan waren na de verkiezing van priester Daens tot volksvertegenwoordiger, waren niet ingelost. In plaats van een doorbraak was er een ongenadige vervolging gekomen die het elan van de veelbelovende beweging had gebroken. Na jaren strijd, vervolging en vernedering, zagen vele strijdenoten het niet meer zitten. Er trad ontgoocheling, ontmoediging en verbittering op.

De verkiezing van De Backer in 1900 tot volksvertegenwoordiger gaf nieuwe hoop. De partij had nu twee volksvertegenwoordigers: priester Daens verkozen in Brussel, De Backer in Aalst en de Denderstreek. Bovendien was De Backer als leek minder kwetsbaar dan priester Daens.

We vinden in de verslagen van de Kamer een zestigtal redevoeringen en tussenkomsten van De Backer. Hij zette er het daensistische programma uiteen, pleitte voor een efficiënte landbouwwetgeving, progressieve belastingen, degelijk onderwijs in de moedertaal en een Vlaamse universiteit in Gent. Alleen door een degelijk onderwijs kon de Vlaming zijn culturele en economische achterstand inlopen en leidinggevende functies opnemen.

Hij sprak in de Kamer altijd Nederlands. De daensisten hadden van meet af aan het sociale aan het Vlaamse gekoppeld. Maar in de Kamer sprak priester Daens ook Frans, omdat hij wilde dat de parlementsleden zijn uiteenzetting en programma zouden begrijpen. De Backer was op dat punt principiëler. Hij voelde zich een verkozen van het Vlaamse volk en hij wilde aan zijn kiezers tonen dat ze zich niet minderwaardig mochten voelen als ze hun moedertaal gebruikten, dat het Nederlands evenveel waard was als het Frans. Dat leidde in de Kamer wel eens tot protest en ergernis van Franstalige collega's.

Intussen zat zijn gezin financieel aan de grond en ook

met zijn gezondheid ging het niet goed. De dokter had hem rust en kalmte voorgeschreven. Maar met de verkiezingen van 1904 in het vooruitzicht, was dat niet mogelijk. Hij vond dat hij als lijsttrekker niet aan de kant kon gaan staan en zette zich volop in. Twee dagen voor de verkiezingen overleed hij. De lijst was evenwel gedrukt en de conservatieven strooiden het bericht rond dat stemmen voor De Backer nutteloos was daar hij overleden was. Blijkbaar zonder veel resultaat, want er werden meer stemmen uitgebracht achter zijn naam dan voorheen. Pieter Daens, die tweede stond op de lijst, nam zijn plaats in de Kamer over.

De vroege dood van De Backer wordt door historici bestempeld als een zware tegenslag voor de Daensistische Beweging. De Backer werd gezien als de tweede man in de partij en de opvolger van priester Daens. Hij had gezag en invloed over heel Vlaanderen en bij alle lagen van de bevolking. Het heeft weinig zin te gaan speculeren wat er zou gebeurd zijn als De Backer langer in leven en in de politiek actief was gebleven. De geschiedenis van de Daensistische Beweging zou er wellicht anders hebben uitgezien.

Voor ons is De Backer een figuur die een belangrijke rol heeft gespeeld in de sociale en politieke ontvoogding

van het Vlaamse volk. Een man wiens strijd en opvattingen voor heel wat mensen van vandaag nog altijd een inspiratiebron kunnen zijn.

FVC

Burgemeester Valentine Tas bij de onthulling van het borstbeeld

De talrijke kerkgangers luisterden geboeid naar de homilie van pastoor Callebaut

Na de eucharistieviering, optocht naar het te onthullen borstbeeld

Frans Van Campenhaut sprak de feestrede uit

Daens aan de waterkant

De Daensistische Beweging is in het Waasland nooit echt van de grond geraakt. De almachtige dorpsclerus oefende, zeker na de publieke afkeuring door de Gentse bisschop Stillemans (februari 1896), grote druk uit om de verspreiding van de populaire weekbladen van Pieter Daens terug te dringen; iets wat trouwens overal in Vlaanderen is gebeurd.

Maar een invloed is er zeker geweest, anders zou 'n campagne niet nodig zijn geweest. Van de ouders van priester Edward Poppe (1890-1924) uit Temse bijvoorbeeld is geweten dat de foto van Adolf Daens bij hen thuis aan de muur hing. Sint-Gillis-Waas en vooral Temse, aanleunend bij de Rupelstreek waar het Daensisme wel succes had, zijn de gemeenten waar de aanhang het grootst is geweest. In Sint-Gillis nam de christen-democratische lijst (al dan niet in contact met de Aalsterse daensisten) deel aan de gemeenteraadsverkiezingen van 1895 en 1899. In Temse was er een daensistische lijst in 1895 en 1899. Adolf Daens en andere leiders kwamen in Temse spreken op meetings die veel succes kenden. Na 1900 verloor de beweging iedere weerklank in de regio. Maar in de vele literatuur over het Daensisme wordt weinig aandacht besteed aan het Waasland, wat op zich al veel zegt over de geringe kansen die het er heeft gekregen. Op de kaart, die de spreiding ervan in Vlaanderen tussen 1893 en 1914 voorstelt, is het Land van Waas ingekleurd als niet meer dan een invloedzone. In Dendermonde en omgeving lagen de kaarten voor deze christen-democratische stroming werkelijk anders.

LIEBAUT, H., De politieke evolutie van het Waasland tussen 1790 en 1940 (deel II: 1860-1899, in *Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring Het Land van Waas*, deel 106, 2003, blz. 300.

* * *

Huldeboek twee boezemvrienden, Borms en De Clercq bezongen in verzen.

Dit jaar treedt de befaamde concertzanger dr. Pieter Vis ruim vijfentwintig jaar op in de Vlaamse beweging. Naast klassieke liederen en volksliedprogramma's is hij te horen als een getalenteerd spreker en producer van diverse grammofoonplaat- en CD-projecten. Als auteur verrichtte hij baanbrekend werk met de publicatie van muziekboeken over dichters als Guido Gezelle en René De Clercq, over de toondichters Gaston Feremans, Armand Preud'homme en Emiel Hullebroeck. Het ligt in zijn bedoeling om ter gelegenheid van de 15 jaar geleden opgerichte internationale Elza Vis-De Clercq Stichting, twee losse bundels met gedichten uit te brengen. Ze zul-

len gewijd zijn aan de twee activistische voormannen, volks- en toondichter dr. René De Clercq (1877-1932) en germanist dr. August Borms (1878-1946). Deze twee voormannen waren tijdens hun leven boezemvrienden. In 2002 en 2003 was het honderd vijfentwintig jaar geleden dat respectievelijk René De Clercq en Borms geboren werden. En in 2006 zal de honderdste geboortedag van Elza De Clercq (1906-1989), de dochter van René De Clercq, herdacht worden. Naast haar loopbaan als zangeres en voordrachtskunstenares heeft zij een leven lang het gedachtegoed van haar vader en diens literaire en muzikale erfenis internationaal bevorderd. De uitgaven zijn dan ook bedoeld als een huldeblijk aan die drie mensen.

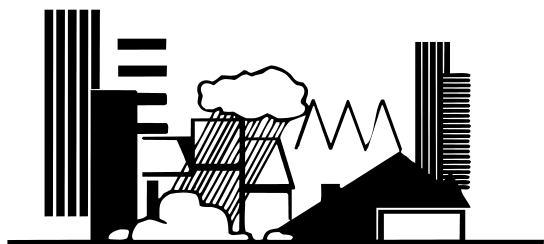
In 2005 zal de historica dr. Christine Van Everbroeck (werkzaam aan het Koninklijk Legermuseum te Brussel) een wetenschappelijke biografie over dr. Borms publiceren bij Meulenhoff/Manteau te Brussel. Door haar contacten met o.a. dr. Vis, voor het raadplegen van het omvangrijke archief van schoonvader De Clercq en van zijn vrouw Elza, kwamen diverse verzen opgedragen aan Borms en aan De Clercq boven tafel.

Vis verzamelde al ruim honderd gedichten over Borms en De Clercq uit diverse oude tijdschriften, uit oude kranten van zowel Noord- als Zuid-Nederland en uit vergeten verzameldichtbundels. Ook latere dichters schreven over Borms of brachten hulde aan De Clercq. We denken aan de priester en dichter Anton van Wilderode, pater en dichter Marcel Brauns, Gaston Burssens, Wies Moens, Raf Verhulst en Erik Verstraete naast Ward Hermans, Dries Bogaert, Roni Ranke en Hector Van Oevelen.

De samensteller van deze huldebundels is nog steeds op zoek naar onbekend gebleven materiaal. Als u oude tijdschriften hebt en u vindt daarin een gedicht dat aan Borms of De Clercq is opgedragen of waarin hun namen worden genoemd, laat dat de samensteller weten. Wel de naam van de auteur en de juiste bron vermelden (het liefst een fotokopie er bij zenden), zodat men weet waar het vers vandaan komt.

Dr. Pieter Vis, voorzitter van De Elza Vis-De Clercq Stichting, Kervelhof 6 - 3991 GK Houten NL. Tel/Fax: 00-31-30-6382482 / mobile: 00-31-30-623-149414. Of via mevr. Mia Brans-Dujardin, Grote Steenweg 426, 2600 Berchem-Antwerpen. tel. 00-31-03 2302462.

BOUWBEDRIJF VAN HERREWEGHE

*FAMILIAAL GESTRUCTUREERD BOUWBEDRIJF
MET EEN JARENLANGE ERVARING*

*Honderden referenties
nieuwbouw, appartementsbouw,
industriebouw, openbare werken*

Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
(053) 77 18 12

VHW ISOLATIE

- ! erkend dealer meest kwalitatieve isolatieproducten
- ! alle producten op voorraad
- ! gratis vrijblijvende prijsoffertes
- ! eigen studiedienst voor berekening van isolatie
- ! nieuw in ons gamma, plaatsen isolerende chappe
- ! speciale kortingen voor doe-het-zelvers

Voor inlichtingen
VHW ISOLATIE
Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
tel (053) 77 18 12
fax (053) 77 12 20

Uit sympathie

BACCARA DROOGKUIS

Geraardsbergsestraat 100 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 21 34 31

Vlaams Neutraal Ziekenfonds

UW VRIJHEID, UW ZEKERHEID

Kies in alle vrijheid, **maar** mét een geweten
voor een professioneel **maar** ongebonden ziekenfonds

VRAAG VRIJBLIJVEND EEN INFORMATIEPAKKET

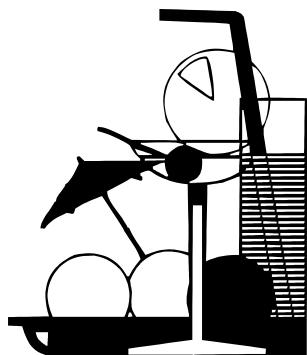
BEL GRATIS % 0800 - 9 - 4361

Admin. Zetel: Statieplein 12 - 9300 Aalst

TAVERNE - RESTAURANT

't Land van Nijem

Grote Markt 4 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 49 85

Weekdagen vanaf 11 u.
Zaterdag vanaf 10 u.
Zon- en feestdagen vanaf 11 u. 30
De keuken is doorlopend open vanaf 11 u.30

Voor vergaderingen, reünies en etentjes is er op
de 1ste verdieping een zaal ter beschikking

Estaminet Den babbelaer

waar gezellig keuvelen
een kunst is

TAPAS VARIADAS Spaanse Wijnen

Bourgondische sfeer
met een zuiders tintje

Klapstraat 3 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 58 96

Dagelijks open vanaf 16 u.
Zondag en feestdagen gesloten

P. Basteleusstraat 2
1600 Sint-Pieters-Leeuw

De betere specialist voor
onderhoud, reiniging en
waterbehandeling in de
industrie, scholen, horeca,
brandweer, federale politie,
voedingsindustrie, garages,
landbouw, veeteelt, gemeente-
en stadsbesturen, sporthallen,
fitness-centra, rustoorden en
ziekenhuizen

Stephan Beeckman
Parklaan, 165 - 9300 Aalst
GSM (0476)51 22 82

Geraardsbergsestraat 76-78
9300 Aalst

Tel.: 053 / 78 57 32

Sint-Annalaan 103
9300 Aalst

Tel.: 053 / 71 02 08

Hier had
jouw reclame
kunnen staan

